

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

Іноземних мов

(назва факультету/навчально-наукового інституту)

Кафедра англійської мови

(назва кафедри)

В.о.декана факультету іноземних мов
Тетяна КОЛІСНИЧЕНКО

“ 12 ” серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

Дискурсивні студії

(назва навчальної дисципліни)

ВИБІРКОВА

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма «Англійська мова і література та друга іноземна мова»

(назва програми)

Спеціальність 035 Філологія

(вказати: код, назва)

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Факультет іноземних мов

(назва факультету/ навчально-наукового інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання англійська

(вказати: на якій мові викладається навчальна дисципліна)

Чернівці 2024-2025 п.рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Дискурсивні студії» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Англійська мова і література та друга іноземна мова», затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича 27.05.2024 р.

(назва освітньо-професійної програми, дата останнього затвердження)

Розробник: доктор філологічних наук, професор Єсипенко Н.Г.

(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Протокол № 7 від "12" серпня 2024 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Єсипенко Н.Г.

(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою факультету

Протокол № 1 від "12" серпня 2024 року

Голова методичної ради факультету

(підпис)

Беженар І.В.

(прізвище та ініціали)

@ Єсипенко Н.Г., 2024 рік

1. Мета навчальної дисципліни:

Дисципліна покликана формування загального розуміння найбільш важливих проблем дискурсу. Тому предметом особливої уваги є власне мовні елементи комунікації – дискурс та тексти.

Мета навчальної дисципліни: метою курсу є ознайомлення студентів-магістрів з основними поняттями дискурсивних студій, концепціями та гіпотезами, які опрацьовуються лінгвістами, психолінгвістами, теоретиками міжособистісних зв'язків, психологами, культурологами, філософами і стосується проблем спілкування, породження та сприйняття мовлення.

2. Результати навчання:

ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ФК 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 9. Здатність планувати, організовувати, здійснювати і презентувати наукове теоретичне і прикладне дослідження в галузі філології.

ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні факти, інтерпретувати тексти різних стилів і жанрів.

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2	3	5	150		30			114	6	залік
Заочна	2	3	5	150		8			142		залік

Опис навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лекц.	прак./семін.	лаб.	інд.	с.р.		лекц.	прак./сем.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми навчальних занять	Змістовий модуль 1 Дискурсивна лінгвістика: предмет, об'єкт, методи і головні поняття											
Тема 1. Теорії дискурсу в зарубіжній і вітчизняній лінгвістиці	17		4			13	17		2			15
Тема 2 Генезис поняття «ДИСКУРС» у сучасній лінгвістиці	15		2			13	17		2			15
Тема 3. Дискурс та підходи до його аналізу: погляди на проблему сучасних англомовних дослідників	17		4			13	15					15
Тема 4. Дослідження понять "дискурс" і "текст" у сучасній лінгвістиці	15		2			13	15					15
Тема 5. Використання інформаційних технологій для лінгвістичного аналізу дискурсу	22		3		6	13	11					11
Разом за ЗМ1	86		15		6	65	75		4			71
Теми навчальних занять	Змістовий модуль 2. Дискурс і текст											
Тема 6. Дискурсивна парадигма досліджень	17		4			13	20		2			18

художнього тексту												
Тема 7. Дискурс і його організація.	17		4			13	20		2			18
Тема 8. Текст і дискурс як категорії літературно-художньої комунікації	17		4			13	18					18
Тема 9. Типи дискурсів	13		3			10	17					17
Разом за ЗМ 2	64		15			49	75		4			71
Усього годин	150		30		6	114	150		8			142

Тематика практичних занять

	Назва теми (завдання)	Кількість годин
	Тема 1. Теорії дискурсу в зарубіжній і вітчизняній лінгвістиці	4/2
	Тема 2 Генезис поняття «ДИСКУРС» у сучасній лінгвістиці	2/2
	Тема 3. Дискурс та підходи до його аналізу: погляди на проблему сучасних англомовних дослідників	4/0
	Тема 4. Дослідження понять "дискурс" і "текст" у сучасній лінгвістиці	2/0
	Тема 5. Використання інформаційних технологій для лінгвістичного аналізу дискурсу	3/0
	Тема 6. Дискурсивна парадигма досліджень художнього тексту	4/2
	Тема 7. Дискурс і його організація.	4/2
	Тема 8. Текст і дискурс як категорії літературно-художньої комунікації	4/0
	Тема 9. Типи дискурсів	3/0

Самостійна робота студента

№	Назва теми	год	год
1	Військовий дискурс як культурно-історичний феномен та соціальна практика.	13	15
2	Навчально-педагогічний дискурс як лінгвістичний феномен.	13	15
3	Юридичний дискурс як змістовний детермінант мовної особистості адвокатів	13	15
4	Психотерапевтичний дискурс: визначення, конститутивні ознаки та принципи аналізу	13	15
5	Механізми мовленнєвого впливу. Комунікативна позиція і способи її посилення.	13	11
6	Політичний дискурс: загальні характеристики поняття	13	18
7	Тематична і жанрова структура газетного дискурсу	13	18
8	Типологія літературних дискурсів у медіа-текстах	13	18
9	Структура і прагматика англомовного дискурсу	10	17
	всього	114 год стац	142 год заоч

* ІНДЗ – до змістового модуля, або в цілому до навчальної дисципліни визначається викладачем, з урахуванням специфіки дисципліни.

Індивідуальні завдання, передбачені робочим навчальним планом

	Завдання до тем	кількість годин
	Аналіз підходів до розмежування дискурсу і тексту	2
	Словник основних термів дискурсивної лінгвістики	2
	Аналіз тексту	2

Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються інноваційні освітні технології: інформаційно-комунікаційні, технології студентоцентрованого навчання; проєктна діяльність; традиційні та інтерактивні форми і методи навчання: При викладанні дисципліни використовуються такі методи:

- Метод обговорення
- Мозковий штурм

- Розв'язання кейсів
 - Метод оберненого класу (англ. "Flipped Classroom")
- При викладанні дисципліни використовуються такі технології навчання
- Відеоуроки
 - Інтерактивні платформи для навчання
 - Електронні підручники та ресурси.

Критерії та засоби оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає за поточні види контролю і 40 балів під час підсумкового виду контролю (заліку).

Кількість балів за кожну тему виводиться із суми поточних видів контролю (за виступи на семінарських заняттях, виконання тестових завдань, підготовку рефератів). Кількість балів за модуль дорівнює сумі балів, отриманих за теми даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30 балів; за 2 модуль – 30 балів.

Критерії оцінювання видів роботи студентів:

- **практична тема (3 бали: критичний огляд навчального відео – 1,5 бала; тест з множинними варіантами відповіді – 1,5 бала)**

Criteria to assess video surveys:

The information shared in the video is reflected in the survey – 0,5 point

The appropriate language level – 0,5 point

Critical comments on the material – 0,5 point

Criteria to assess a multiple choice test (10 questions in a test):

1 correct answer = 0,15 point

- **індивідуальне завдання (есе, презентація, реферат за вибором студента) (5 балів)**

Criteria to assess the Power-Point Presentation, Essay, Report:

- the information is valid and concerns the topic – 1 point
- the presentation is logically organized – 1 point
- the appropriate language level – 1 point
- there is a balanced presentation of illustrations and the text –1 point
- the list of resources is given – 1 point

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає за поточні види контролю і 40 балів під час підсумкового виду контролю (заліку).

Кількість балів за кожну тему виводиться із суми поточних видів контролю (виконання тестових завдань, підготовку рефератів). Кількість балів за модуль дорівнює сумі балів, отриманих за теми даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30 балів; за 2 модуль – 30 балів.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі – під час проведення заліку з дисципліни. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати у ході проведення підсумкового контролю становить *40 балів* – по 10 балів за кожну відповідь білету.

Відповіді на питання №1, №2 та №3 в кожному з білетів передбачають демонстрацію теоретичних знань студента з дисципліни. Оцінювання відповідей на ці питання здійснюється

за спільними критеріями.

Критерії та параметри оцінювання відповідей на питання 1, 2 та 3 :

Бали	Характеристика відповіді
10	студент вичерпно висвітлює теоретичне питання; чітко і конкретно висловлює головні моменти, наводить адекватні різноманітні приклади; вживає адекватні лексико-граматичні структури; логічно обґрунтовано і структурно правильно будує відповідь;
9-8	студент достатньо повно висвітлює теоретичне питання; правильно виокремлює головні моменти, наводить необхідні приклади; вживає коректні лексико-граматичні структури; логічно і структурно правильно будує відповідь; проте відповідь має незначні неточності та помилки;
7-6	студент неповно висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає дещо некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має деякі як незначні, так і значні неточності та помилки;
5-3	студент частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має деякі значні неточності та помилки;
2-0	студент частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; викладає недостатній для висвітлення теми обсяг теоретичних положень; не виокремлює головні думки; не наводить приклади; використовує прості, часто некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має велику кількість значних помилок.

Відповіді на питання № 4 мають практичний характер (проведення контент-аналізу)

Критерії та параметри оцінювання відповідей на питання 4:

Бали	Характеристика відповіді
10	студент повністю та правильно виконує практичне завдання білета
9-8	відповідь студента містить незначні неточності і практичне завдання виконано з незначними помилками
7-6	відповідь студента містить неточності і практичне завдання виконано неповно
5-3	відповідь студента містить значні неточності і практичне завдання виконано лише частково
2-0	студент не в змозі виконати практичне завдання

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	Добре	
70-79	C		

60-69	D	задовільно	
50-59	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті.

Згідно з «Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №10 від 28 жовтня 2019 року)» та згідно рішення кафедри англійської мови про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти (протокол №11 від 17.11.2020), під час проходження курсу «Дискурсивні студії» визнаються результати навчання студентів, отримані у неформальній освіті, з можливим перезарахуванням :

- тем/теми змістових модулів, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми змістових модулів;

- індивідуального завдання, якщо отримані у неформальній освіті знання відповідають загальному спрямуванню дисципліни;

- тем / теми семінарських занять, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми семінарських занять;

- тем / теми самостійної роботи, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми самостійної роботи.

Для визнання й перезарахування знань, отриманих у неформальній освіті, студенту слід представити сертифікат, що підтверджує здобуття знань у неформальній освіті.

Шляхи здобуття знань у неформальній освіті:

- тренінги,
- освітні й практичні курси (в тому числі он-лайн),
- семінари й вебіари (в тому числі он-лайн),
- літні /зимові школи тощо.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Що таке дискурсивна лінгвістика?
2. Які основні принципи та концепції дискурсивної лінгвістики?
3. Які основні методи аналізу дискурсу існують?
4. Як аналіз дискурсу може бути застосований до різних типів текстів (усних, письмових, мультимодальних)?
5. Що таке "дискурсивна практика" і як вона пов'язана з аналізом дискурсу?
6. Як соціальний контекст впливає на формування та інтерпретацію дискурсу?
7. Що таке "промовна дія" і як вона впливає на дискурс?
8. Як визначити і проаналізувати ідентичність в дискурсі?
9. Які є типи дискурсивних стратегій і як вони функціонують в комунікації?
10. Які елементи структури дискурсу можна виділити?
11. Що таке "прагматика дискурсу" і як вона відрізняється від лексичної прагматики?
12. Які є основні підходи до вивчення політики та ідеології в дискурсі?
13. Як аналіз дискурсу допомагає вивчити соціальні відносини та владу?

14. Що таке "дискурсивна побудова реальності" і як вона проявляється в текстах?
15. Які є основні теорії, що пояснюють роль метафор в дискурсі?
16. Як проаналізувати використання риторичних фігур у дискурсі?
17. Що таке "аналітичний дискурс" і як він використовується в наукових дослідженнях?
18. Як зміни в дискурсі відображають культурні і соціальні зміни?
19. Які методи можна використовувати для крос-культурного аналізу дискурсу?
20. Як дискурс формується і регулюється медіа та інших публічних інституціях?
21. Які існують способи аналізу ідентичності та групової належності в дискурсі?
22. Як ідентифікувати та проаналізувати домінантні наративи в дискурсі?
23. Що таке "дискурсивний сегмент" і як його можна проаналізувати?
24. Як в дискурсі формуються та підтримуються стереотипи та соціальні уявлення?
25. Які інструменти програмного забезпечення можуть бути використані для аналізу дискурсу?
26. Які є приклади успішного застосування дискурсивної лінгвістики в практичних сферах (освіта, політика, бізнес)?
27. Як можна дослідити роль мовних ідентифікаторів в дискурсі?
28. Які проблеми та виклики існують при проведенні дискурсивного аналізу?
29. Які є підходи до аналізу діалогічного дискурсу?
30. Як дискурс взаємодіє з іншими формами комунікації, такими як невербальні знаки і мультимедіа?

Форми поточного та підсумкового контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота) відповідь студента.

Формами підсумкового контролю є залік.

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- контрольні роботи; стандартизовані тести; проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.); реферати; есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; інші види індивідуальних та групових завдань.

Рекомендована література

Базова (основна)

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підруч. К. : ВЦ«Академія», 2009. 344с.
2. Загнітко А. Основи дискурсології [Текст] : науково-навчальне видання. Донецьк : ДонНУ, 2008. 194с.
2. Селіванова О. О. Основи теорії мовної комунікації : підруч. Черкаси : Чабаненко Ю.А., 2011. 350 с.
3. Яшенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації : навч. посіб. К : ВЦ «Академія», 2010. 312 с.
4. Ruziqllov Fazliddin (PHD), Botirova Gulsanam (2022) Communicative Linguistics as a Branch of Modern Linguistics. *Journal of Pedagogical Inventions and Practices*. Vol 7., p.191-193.

Допоміжна

1. Дегтярьова К. В. Основи теорії мовної комунікації : навч.-метод. посіб. Полтава, 2012. 70с.
2. Климова К. Я. Основи культури і техніки мовлення: навч. посіб. 2-е вид., випр. і допов. К. : Ліра, 2007. 240 с. 6. Косенко Ю.В. Основи мовної комунікації: навч. посіб. Суми : СДУ, 2011. 187 с.

3. Гайдасенко І.В. Канали комунікації та лексичні засоби їх вираження (на матеріалі назв чуттєвої сфери) //Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Лінгвістика". Збірник наукових праць. Випуск II. Херсон: Видавництво ХДУ, 2005. С. 174-180.

Інформаційні ресурси

1. Tracy Elizabeth, Trisha L. Ross Anderson, Elana H. Snow and Robert L. Selman Academic Discussions : An Analysis of Instructional Discourse and an Argument for an Integrative Assessment Framework // American Educational Research Journal published online 20 August 2012 DOI: 10.3102/0002831212456066. URL:

<http://aer.sagepub.com/content/early/2012/08/17/0002831212456066>

2. Rachelle Freake, Guillaume Gentil and Jaffer Sheyholislami A bilingual corpus-assisted discourse study of the construction of nationhood and belonging in Quebec // Discourse & Society 2011 22: 21 // DOI: 10.1177/0957926510382842 URL: <http://das.sagepub.com/content/22/1/21>

3. Балабан О. О. Дискурс-теорії і дискурс-аналіз: історія і перспективи. URL: http://www.nbuu.gov.ua/portal/soc_gum/apif/2010_5/balaban.pdf

4. <http://www.linguistics-online.com/>

5. <https://benjamins.com/online/met/>